

Hogyan változunk?

Lekció: Mt 5,13-16/Textus: Ef 5,1-14

2019. szeptember 22.

Ebben a sorozatban arról beszélünk, mit jelent mélyen meggyökerezni Krisztusban. Mégpedig azért, mert a gyökérből fakad az élet; a termés. A kérdés a lelkipásztorok beszélgetéseiben, gondolkodásában a következőképpen vetődött fel: ha látunk a közösségünkben rossz gyümölcsöt, olyan gyümölcsöt, ami a mi kultúránkban teljesen elfogadott, de Isten népében bűn és nyomorúság, ez mire hív bennünket? Amennyiben azt tapasztaljuk, hogy a keresztyén házasságból az egyik fél kilép, és ami a kultúrában teljesen elfogadott, az egyre jobban elterjed Isten népében is, miközben Isten előtt a szövetség szent, akkor mire hív ez bennünket? Ha a mai kultúra aláássa a hűség, kitartás, a nehézségek elszenvedése (állhatatosság), a küzdelmek közepette is megmaradó remény erőit, és ezért mi is egyre több rossz gyümölcsöt termünk, akkor a válasz nem az, hogy "de legyünk jók", "legyünk különbek"; a motiváció nem lehet a félelem ("nem félsz, hogy mit gondol Isten? Nem fész, mit gondolnak mások?"), és nem lehet a büszkeségre való hivatkozás sem: "nem szégyelled magad, hogy ugyanolyan vagy, mint mások?", vagy: "Figyelj, tarts ki, és utána elmondhatod, hogy jobb vagy mint a többi..." Mindezeket a megközelítéseket nevezzük **vallásosságnak**, ami a hitelenség egy formája. A legtöbbször azt gondoljuk, hogy hitetlen, aki nem hisz Istenben, aki úgy él, ahogy neki tetszik, aki teljesen nyíltan elutasítja a keresztyénységet. És ez nyilván valóban hitelenség. De a vallásosság ennél sokkal alattomosabb, mert a hit álcájában jelentkezik. De ez álca, mert nem a gyökérben (a szívben) munkál igazi, evangélium, Krisztusi változást (ez az igazi hit), hanem csak kívül akar változást, miközben a szívben a félelem, a büszkeség, az öniség, a mások lenézése... és mindezek ezerarcú undorító valósága uralkodik. Ma tehát azt fogjuk megvizsgálni Pál szavai alapján, hogyan történik az igazi, szívbeli változás, hogyan érkezünk el a gyökérig, hogy így jó gyümölcsöt teremhessünk. Ez keresztyéneknek azért fontos, mert újra és újra a vallásosság erői kerekednek felül a szívünkben, ha tudatosan fordulunk újra és újra az igazi hit, az evangélium felé. Nem keresztyéneknek meg azért lehet fontos, mert amit ők keresztyénségnek gondolnak, az sokszor éppen ez a vallásosság.

Mielőtt erre rátérnék, még a bevezetés részeként, szeretnék még egy kérdést felvetni. Mégpedig azt, hogy **miért** legyünk mások/ vagy miért teremjünk gyümölcsöt? És erre a választ Jézus foglalja össze abban a részben, amit a lekción olvastunk:

Ti vagytok a világ világossága. Nem rejthető el a hegyen épült város. Lámpást sem azért gyújtanak, hogy a véka alá tegyék, hanem a lámpatartóra, hogy világítson mindenkinek a házban. Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat. (Mt. 5.14-15)

Tehát ha az emberek látják a jó cselekedeteiteket (jó gyümölcsöt), dicsérik a ti mennyei atyátokat. Az az Isten népe küldetése hogy fény és világosság legyen, nem önmagáért, hanem azért, hogy az emberek megismerjék Istent, dicsőítsék és magasztalják őt, mert ez Isten terve/erre alkotta az embert, és ez a legjobb az embernek. A Biblia egészében Isten népének erről a küldetéséről gyakran olvasunk úgy mint egy hegyen épült városról, amely világít. Az Ószövetségben Jeruzsálem hegyen épült város, ahol ott lakozik Isten, és ahova majd egy nap eljönnek a népek és magasztalják őt. Az Újszövetségben Jézus felveszi ezt a képet, de a hegyen épült város már nem egy nép, Izrael, nem egy nemzet, nem egy hely, Jeruzsálem, hanem Istennek a népek között élő népe. És azért nagyon fontos, hogy ezt lássuk, mert amint a médiában mindannyian olvashattuk, bő egy héttel ezelőtt a Keresztyén Értelmiségiek

Szövetségének kongresszusán Magyarország miniszterelnöke - a magyar kormány politikájára utalva - a következőt mondta:

„Ne féljünk kimondani, hiszen már mindenki látja: Magyarország a hegyen épült város, és köztudott, hogy azt nem lehet elrejteni. Nőjünk fel ehhez a küldetéshez, teremtjük meg magunknak és mutassuk meg a világnak, milyen is az igazi, mély és magasabb rendű élet, amelyet a keresztény szabadság eszményére építettünk”

<https://demokrata.hu/magyarorszag/magyarorszag-a-hegyen-epult-varos-160871/>

Lehetséges, hogy egy állam az államok között valamit felismer és olyan következetességgel véghezvisz, hogy abból valóban utat mutat a többieknek, és így szimbolikusan talán használható rá a bibliai kép, hogy hegyen épült város. A demokráciában ki-ki eldöntheti, ill. a közösség meg kell hogy vitassa, hogyan értékeli egy kormányzat teljesítményét. Ehhez nem kell itt hozzászólnom. Azonban amikor egy politikus a Bibliára hivatkozó kijelentéseket tesz, amellyel gyülekezetünk tagjai is találkozhatnak, fontos arra rátekinteni, igen, itt, a szószéken is. Nekünk, Isten népének pontosan tudnunk kell, hogy egyetlenegy állam, egyetlen egy nemzet sem lesz soha azonos azzal, amiről az idézett sorokban Jézus beszél. Minden keresztény embernek fontos látni, hogy mi az, ami a bibliai valóság igazsága, és mi az, ami egy bibliai kép, szimbólum, amit egy politikus használ. És ezért hadd mondjam ki újra, és tegyük helyére a dolgokat: Soha egyetlen egy nemzet sem lesz, lehet hegyen épült város bibliai, jézusi értelemben, mert ez a kép egyedül Isten népére vonatkozik. És éppen ezért akkora felelősség rajtunk, hogy a mai Magyarországon hogyan leszünk mi Isten népe, ill. közelebből Budapesten, mi a Gazdagréti gyülekezet olyan közösséggé, amely világít, vagy amely - a már használt képpel élve - jó gyümölcsöt terem. Hogyan éri el az evangélium ereje a gyökeret, a szívünket? Hogyan változunk az evangélium által?

1. Ahogy Isten szeretete Krisztusban egyre jobban átjár
2. Ahogy szabadon szembe merünk nézni életünk sötét oldalával
3. Ahogy egymásért is felelősséget vállalunk a változás útján

1. Ahogy Isten szeretete Krisztusban egyre jobban átjár

Amikor az apostol ezt írja: *"legyetek tehát Isten követői mint szeretett gyermekei, és éljetekek szeretetben, ahogyan Krisztus is szeretett minket, és önmagát adta értünk áldozati ajándékkul, Istennek kedves illatként"* - akkor két kulcsfontosságú dologra mutat rá. Az egyik, hogy minden szívbeli (azaz belülről kifelé mutató) változás mögött szeretet áll; a másik, hogy a mi szeretetünk forrása Krisztus szeretete irántunk.

Az elsőben a gyermek és a szerető apa képével találkozunk. *"legyetek követői"*, szó szerint: utánozói. Persze az utánzás, imitálás lehet negatív előjelű is: gúnyból utánzom; vagy megpróbálom utánozni, de ez megint csak valami külső dolog lenne (vallásosság). És ezért fontos a szeretet: a szeretett (az apa szeretetét megélt) gyermek követi/utánozza az apját. Mielőtt még azt gondolnánk, hogy ez biztosan valami a feudális korból itt maradt hierarchikus gondolkodás, hadd mutassak valamire, ami azt hiszem mindannyiunk tapasztalata. Gondolj arra, amikor láttad, hogy egy apának a jó lelkiülete (szelídség, meleg szívűség) átplántálódott a

gyermekébe. Nem is annyira tudatos utánczás ez, mint amennyire a benne élés egy erőterben, egy lelkületben, ami megformál. (És persze hasonlóan megformálja a gyermek lényét, lelkületét a félelem, az erőszak, a bizonytalanság is...). Az evangéliumi, szívbeli változás, amiről az apostol beszél, abban születik, hogy az apa szeretete átárad a fiúra, Isten atyai szeretete úgy tesz követővé, utánczóvá, imitátorrá, hogy a maga szeretetében tart minket. És ez úgylát jó hír, hogy amennyiben mi apáinktól mást örököltünk és másnak lettünk imitálói, ez az isteni szeretet újra programoz, újra formál bennünket. Az ő szeretetében elkezdődhet kitágulni a tér, az élet, és beléphetünk egyre inkább abba a szerető, irgalmas, nagylelkű valóságba, ami a mi mennyei atyánké... Ez növekedés, ez változás.

Az apostol azonban egyből e mellé helyez egy másik képet is: *és éljetelek szeretetben, ahogyan Krisztus is szeretett minket, és önmagát adta értünk áldozati ajándékul, Istennek kedves illatként.* Nem tud tehát úgy Isten szeretetéről beszélni, hogy ne jelenne meg mellette azonnal Krisztus, ahogy ő szeretett minket. És figyeljük meg, hogy itt is a hangsúly azon van, hogy bennünket szeretett Krisztus. Azaz minden változás válasz arra, hogy szeretettek vagyunk, és ezt átéljük.

Továbbá van ennek a szeretetnek valami drámai, sőt, durva oldala is, amit nem szabad elutasítanunk, nem szabad elhomályosítanunk, ami elől akármennyire is szeretnénk, nem menekülhetünk el. Mert ez a szeretet valami nagyon más, mint amit az ember ma elképzel. Krisztus *"önmagát adta értünk áldozati ajándékul, Istennek kedves illatként."* Áldozati ajándék - kedves illat. Mindezek az ószövetségi áldozatok világába visznek bennünket vissza, ahol Isten rendelése szerint Izrael népében a pap feladata a bűnért való áldozat bemutatása. Ez véres, a mi számunkra durva esemény volt. Ki nézne ma végig egy ilyen áldozatot? Az állat, az ellenkezés, a leölés a vér, az áldozat elégetése (égőáldozat); a szagok, a hangok... ez volt a "kedves illat." Újra és újra olvassuk a Tórában: kedves illat az Úrnak. Miért kedves illat? Miért volt kedves az Úrnak az áldozat? Nyilván nem a szagaért, nem is magáért az állatért; hanem azért (és csak akkor!), amikor Izrael népe (ill. képviselőiben a papság) ezt úgy és azért tette, ahogy és amiért Isten elrendelte: bűnért való áldozat. Amikor Isten népe igaz bűnbánattal odaállt az szent Isten elé, és "rátette a vétkeit" az áldozati állatra, amit feláldoztak az Úrnak, akkor két dolog is történt. Egyrészt mélyen beléjük ivódott, hogy nem állhatnak meg a szent Isten előtt "csak úgy", automatikusan, azaz nem bírhatják az ő elfogadását és szeretetét magától értetődően, mert ott van bennünk, közöttük mindaz, ami Isten rendje, élete ellen való. És Istennek kedves, amikor ezt az ember elismeri. Hiszen tudja, hiszen szeret. A másik dolog, hogy az is mélyen velük való lett, hogy Isten szabadulást, megváltást készít; hogy valaki más bűnhődik helyettük; hogy valakinek el kell vinni a bűn terhét... És ebben azt ismerték fel, hogy Isten elkészíti a szabadulást, a megváltás útját. Gondoskodik népéről, közöttük lakik, amíg a népe engedelmes, és ameddig kész bűnbánatot gyakorolni, ha letért Isten útjáról.

Jézus Krisztus, az igazi és tökéletes áldozat, az utolsó és egyetlen, a megöletett bárány... *Önmagát adta értünk áldozati ajándékul, Istennek kedves illatként.* Ez Isten szeretete, az Krisztus szeretete. Ebben a pillanatban ott van a lázadás talán a szívedben; ott van benned, hogy ezerszer hallottad ezt - és mi ez, ha nem éppen a lázadásod jele?! - és közben áll az áldozat, kedves az illat Istennek, és a részedről csak annak elismerése, hogy rászolgáltál az ítéletre, a rászorulsz a bocsánatra, ráteszed bűneid a keresztre, és engeded, hogy Isten kegyelme, szeretete átjárjon... Nem érdeled, és mégis a tiéd. Nem vagyunk jók, és mégis szeret; sőt, éppen itt szeret. És megtanulsz itt időzni, újra és újra a szívedben, az elmédben, a képzeletedben ide térni... és közben átalakulsz. Szeretett gyermekként iszod magadba a kegyelem szavait, a kegyelem valóságát: az egész univerzum végső valósága Isten Krisztusban testté lett szeretete, az ő kereszthalálában és feltámadásában!

2. Ahogy szabadon szembe merünk nézni életünk sötét oldalával

Hogyan változunk az evangélium által? Lássuk, hogyan folytatja az apostol levelét:

"Ellenben paráznaság, bármiféle tisztátalanság vagy nyerészkedés még szóba se kerüljön közöttetek, ahogyan ez szentekhez méltó, se szemérmertlenség, se ostoba beszéd vagy kétértelműség, mert ez nem illik, hanem inkább a hálaadás. Hiszen jól tudjátok, hogy egyetlen paráználak, tisztátalannak vagy nyerészkedőnek, azaz bálványimádónak sincs öröksége Krisztus és Isten országában."

Amennyiben Isten szeretete él a szívünkben, és amennyiben szeretetben járunk, akkor az elkezd kiűzni a szívünkéből mindazt, ami Isten nélkül fogva tart. A klasszikus szex, pénz, hatalom - erők, amelyek megülik az ember szívét, ha egy nagyobb erő, Krisztus szeretete nem ragadja magával azt - közül Pál itt a szex témáját hozza fel. A paráznaság, görögül *porneia* minden olyan szexuális cselekedetre vonatkozik, amely kevesebb mint a férfi és nő szexuális közössége a házasság szövetségében. A "nyerészkedés" kívánságra vonatkozik; John Stott szerint itt a "ne kívánd a másik feleségét, férjét" értelmében. Hasonlóan, az ostoba vagy kétértelmű beszéd is a szexualitáshoz kapcsolódik, amit jól ismerünk a mocskos gondolatok, szexista utalgatások, flörtölgető beszólások, durva viccek formájában. Mivel Efézusban Artemisz istennő kultuszához hozzátartozott a kultikus prostitúció; valamint ilyen módon a szexualitás mint termékenység imádása, két dolog is világos. Az egyik, hogy miért ezt a témát emeli ki az apostol - azért, mert az isteni rendtől való elhajlás ezen a területen járta át a társadalmat. Azt is mondhatjuk, hogy Efézus nem pénzügyi központ, ahol az elsődleges bálvány a pénz; hanem a szex élvezetének és bálványozásának a központja. A másik dolog, hogy miért nevezi mindezt Pál bálványimádásnak. Nem a szex-szel van baj önmagában, hanem azzal, ahogy az mindent meghatározóvá válik egy város, egy közösség vagy egy egyén életében, azaz elfoglalja a szívet; és így irányítása alá veti az embert. A bálvány nem más, mint Istennek valami jó ajándéka, ami Istentől elszakadva istenné lesz bennünk és felettünk.

Mit mond mindez a szívbeli változásról? Azt, hogy - amint Pál a korábbi életformából és bálványimádásból Jézushoz tért efézusiakat is emlékezteti - újra és újra szabadon és őszintén vizsgáljuk meg magunkat Isten jelenlétében. Amennyiben az ő szeretete éltet; amennyiben Krisztus kegyelméből élünk nap mint nap, bátorságunk és szabadságunk van, hogy mindazt, amiben a régi valóság még (vagy újra) foglyul ejti a szívünk, a képzeletünk, a szavaink, vagy akár a tetteink, azt elismerjük és bűnnek nevezük. Emlékeztetjük magunkat arra, hogy *"ez nem méltó"* illetve *"nem illik"*, azaz nem passzol hozzánk, mert Isten uralmának vagyunk az örökösei, annak az országnak, amelynek erői, valósága itt vannak köztünk. Nem azért nem akarunk megmaradni a régiben, vagy visszatérni ahhoz, mert mégis csak az az igazi, jó konzervatív érték, és büszkéek vagyunk erre, hanem azért, mert egy olyan új valóság - Isten országa - ragadott meg bennünket Krisztusban és lett a miénk, amit lényünk teljes valójával meg akarunk élni. Például nem azért nem akarunk paráználak lenni, mert ragaszkodunk a kereszténység régi értékeihez egy szabadosnak nevezett kultúrában, hanem azért, mert milyen gyönyörű küldetés, hogy hálából élhetünk egy olyan életet a mai világban, ami teljesen alternatív; ami felmutatja Isten szándékát az emberi szexualitással, ami bennünket mint közösséget egyre inkább megerősít abban, hogy hegyen épített város vagyunk. És miközben ezért sokan megvethetnek, vagy lenéznek, sokan mások meg fogják ismerni a mi mennyei atyánkat, és dicsőíteni fogják őt. Ezért nézhetünk szembe újra és újra a bűneinkkel, és gyakorolhatjuk újra és újra a bűnbánatot és Istenhez fordulást.

3. Ahogy egymásért is felelősséget vállalunk a változás útján

Hogyan változunk az evangélium által? Az apostol a sötétség világosság képére vált:

Mert egykor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban: éljétek úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csupa jóság, igazság és egyenesség. Ítéljétek meg tehát, mi az, ami kedves az Úrnak, és ne vegyetek részt a sötétség haszontalan cselekedeteiben, hanem inkább leplezzétek le ezeket.

A változás Isten népe, és azon belül egy konkrét helyi gyülekezet, közösség felelőssége is. Nemrégiben egy ismerősömnök egy beszélgetés során feltettem a kérdést, hogy szerinte miért nem születik igazi önismeret egy keresztény gyülekezetben élve - miért szükséges külön, a gyülekezeten kívül álló, önismereti tréning. Azt válaszolta, hogy szerinte azért, mert nem vagyunk őszinték egymáshoz. Ha például, folytatta, egy gyülekezeti házcsoportban elhangzik valami nagy baromság, a testvérek csendben bólogatnak, majd összesúgnak az illető háta mögött, de nem fogják szeretettel kiigazítani.

Az apostol a gyülekezet közösségét szólítja meg: *Ítéljétek meg tehát, mi az, ami kedves az Úrnak, és ne vegyetek részt a sötétség haszontalan cselekedeteiben, hanem inkább leplezzétek le ezeket.*

Mit jelent leleplezni a sötétség haszontalan cselekedeteit? Röviden: ítélkezés vagy kibeszélés helyett szeretettel teli figyelmeztetése egymásnak. Hangsúlyozom, **egymásnak**, azaz nekem ugyanúgy szükségem van arra, hogy a testvéreim rámutassanak, ha valami nem Isten szerint valót látnak az életemben, mint ahogy a felelősségem, hogy más életében rámutassak erre. Ez teljes mértékben ellenkulturális működés: az ilyen típusú felelősségvállalásnak nincs helye a világban. "Mindenki úgy teszi tönkre az életét, ahogy akarja..." - mondjuk néha. Nos igen, de nem az Isten népében, ahol Krisztus egymás testvérvé tett bennünket a megváltás által. Ha nem tart tükröt a testvérem, nem fogok változni... Ha nem tartok neki tükröt, szeretettel és alázattal, nem fog változni. Ha a gyülekezetünk nem világít, nem hegyen épült város, nem tölti be a küldetését. Nem dicsőítjük az Urat úgy, ahogy egyedül ő érdemli; nem ismerik meg az emberek, és nem borulnak le előtte. És ez nekem fáj... és ezért az a vágyam, hogy meggyökerezzünk Krisztusban, hogy mélyen, belülről változzunk, és formálódjunk, mint Isten népe.

Ezért az apostollal együtt mondom:

„Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus.”

ÁMEN!

(Lovas András)